

Gorzów Wlkp., 21 października 2025 r.

PS-VIII.431.20.2025.MMac

Pan
Marcin Pabierowski
Prezydent
Miasta Zielona Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t.: Dz.U. z 2025 r., poz. 49), rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r., poz. 1477), a także Uchwały Nr 63 Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2024 r. w sprawie rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027” (M.P. z 2024 r. poz. 504) oraz umowy Nr PS-V.3120.105.2024/UM Zielona Góra (zadania powiatu) - zespół kontrolny w składzie:

- Monika Mach - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 245-1/2025 z 9 września 2025 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego,
- Wirginia Puł-Sobania – Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 245-2/2025 z 9 września 2025 r. – członek Zespołu kontrolnego;

przeprowadził w okresie **od 19 września 2025 r. do 18 października 2025 r.** kontrolę doraźną w Urzędzie Miasta Zielona Góra. 25 września 2025 r. odbyło się spotkanie online, rozpoczynające czynności kontrolne.

Przed przystąpieniem do kontroli, Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli. Ze względu na zdalny tryb prowadzonego postępowania, nie dokonano wpisu do książki kontroli.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027”.

Kontrola obejmowała okres od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.

Akta kontroli, str. 1-10

Ustaień kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji:

- sprawozdania w CAS, pn. „Sprawozdanie za 2024 r. – dot. Programu Rządowego na lata 2024-2027 – UCHWAŁA 63”;
- statutu i regulaminu organizacyjnego jednostki kontrolowanej;

- przygotowanego przez jednostkę wykazu pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (poza koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej), którym w okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. wypłacono dodatki motywacyjne na podstawie Programu;
- zestawienia wypłat dodatków, zrealizowanych w okresie objętym kontrolą,
- zestawienia zakresów czynności, uprawnień i odpowiedzialności ww. pracowników oraz jednego z koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- dodatkowych oświadczeń i wyjaśnień Dyrektora MOPS z 30 września 2025 r., 10 października 2025 r. oraz 15 października 2025 r.

Akta kontroli, str. 11- 145

W treści umowy z Wojewodą Lubuskim na realizację rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027” powiat grodzki – Miasto Zieloną Górę reprezentował Prezydent Miasta przy kontrasygnacie Skarbnika Miasta.

Przekazane w ramach umowy środki finansowe trafiły do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, czyli jednostki organizacyjnej, za której pośrednictwem Prezydent realizuje zadania powiatu (miasta) z zakresu systemu pieczy zastępczej¹. Statut oraz Regulamin Organizacyjny MOPS regulują zakres jej zadań jako organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w oparciu o ustawę z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Jak zapisano w treści ww. Statutu, Prezydent Miasta Zielona Góra lub upoważniony zastępca prezydenta sprawuje nadzór merytoryczny nad działalnością Ośrodka.

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Renata Mach - Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, posiadająca pisemne upoważnienie Prezydenta Miasta Zielona Góra z 24 września 2025 r.

Kontrolę doraźną wszczęto po analizie danych, wykazanych przez MOPS w sprawozdaniu, sporządzonym w Centralnej Aplikacji Statystycznej pn. „Sprawozdanie za 2024 r. – dot. Programu Rządowego na lata 2024-2027 – UCHWAŁA 63”. Jak wynika z podanych w nim informacji, w II półroczu 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze (jako jednostka organizacyjna powiatu) przyznał dodatki swoim 35 pracownikom. Wśród nich było 10 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz 25 innych osób, zakwalifikowanych przez MOPS do 3 grup stanowisk – kierownik, pracownik socjalny, pracownik administracyjno-biurowy.

Ze względu na fakt, że stanowisko koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest wymienione w Uchwale Nr 63, jako uprawnione do dodatku, kontrolujący wyłączyli dokumentację pracowników pełniących tę funkcję z analizy w przebiegu kontroli. Pozostałe stanowiska nie są wskazane w treści ww. Uchwały, jako objęte dofinansowaniem. Z tego powodu Zespół kontrolny zbadał przyczyny przyznania im dodatków przez pracodawcę.

Regulamin MOPS w Zielonej Górze określa strukturę organizacyjną, podział zadań oraz organizację i zasady funkcjonowania Ośrodka. Na podstawie tego dokumentu kontrolujący stwierdzili, że zadania powiatu z zakresu cyt. ustawy obsługiwane są w jednostce głównie przez dwa Działy: Opiekuńczo -Wychowawczy oraz Świadczeń w Pieczy Zastępczej.

¹ art. 182 ust. 1 ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W rządowym programie dotyczącym dofinansowania wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zawarto **zamknięty katalog** stanowisk uprawnionych do dofinansowania. Katalog ten określa jednostki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, których wszyscy pracownicy będą objęci dofinansowaniem oraz wykaz pojedynczych stanowisk, które Program obejmuje - z innych instytucji.

Jako jednostki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, w treści Uchwały Nr 63 wymieniono:

- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- placówki wsparcia dziennego,
- ośrodki adopcyjne,
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Wszyscy pracownicy wymienionych placówek i ośrodków zostali objęci programem.

W treści uchwały wyjaśniono, które osoby tam zatrudnione traktować należy jako pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Jak czytamy w tym fragmencie: „Pracownikiem jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zgodnie z Programem jest osoba zatrudniona na umowę o pracę, która bezpośrednio realizuje działania określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub która wykonuje działania o charakterze obsługowym, administracyjnym, służące zapewnieniu odpowiednich warunków do realizacji działań, określonych w tej ustawie przez **wskazane wyżej placówki i ośrodki.**

Wśród jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zgodnie z Programem, nie znajdują się ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie, które należą do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Z tych instytucji, na podstawie Uchwały Nr 63, pracownikami uprawnionymi do otrzymania dodatku, byli jedynie:

- asystenci rodziny,
- koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.

Ostatnią grupą, która ma prawo do dofinansowania są osoby zatrudnione do pomocy w rodzinach zastępczych zawodowych oraz rodzinnych domach dziecka. Takich osób MOPS z Zielonej Góry w ogóle nie wykazał w swoim sprawozdaniu w CAS.

Po publikacji założeń Programu, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przekazało wszystkim wojewodom „Wytyczne dotyczące realizacji rządowego Programu 'Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027'”. Treść tego dokumentu 24 września 2024 r. została przez pracowników Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego przesłana do wszystkich jednostek w województwie, w tym także do Prezydenta Miasta Zielona Góra oraz Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

W punkcie 6 wytycznych zawarto następujący zapis: „**Program nie jest adresowany do innych niż wymienieni wprost w Programie pracowników powiatowych centrów pomocy rodzinie**, tj. m.in. specjalistów pracy z rodziną, psychologów, pedagogów, terapeutów, osób udzielających świadczeń na rzecz usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej, pracowników organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, a także pozostałych

pracowników wykonujących działania o charakterze administracyjnym i obsługowym (...)"

Niedozwolone było także równoczesne przyznanie dodatku pracownikowi na podstawie dwóch odrębnych programów (np. na podstawie Uchwały Nr 62 – zapewniającej dodatek pracownikom jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz Uchwały Nr 63, która dotyczyła pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej).

W dalszej części wytycznych (pkt 6) zaznaczono, że: „Rada Ministrów nie kształtuje (...) wynagrodzeń wszystkich pracowników samorządowych oraz pracowników instytucji niepublicznych realizujących zadania publiczne na zlecenie jednostek samorządowych.

Kwestie regulacji płacowych i dodatków dla pracowników nie objętych Programami leżą w gestii jednostek samorządu terytorialnego.” Oznacza to, że na ewentualne podniesienie płac osobom, które nie są wymienione w treści Uchwały Nr 63, a którym w opinii pracodawcy należałoby zwiększyć wynagrodzenie, każdy powiat powinien zabezpieczyć środki we własnym zakresie.

Zespół kontrolny zwrócił się do Dyrektora MOPS z prośbą o przekazanie ewentualnych opinii prawnych lub pisemnych uzgodnień, dotyczących objęcia Programem poszczególnych osób. Zgodnie z pisemnymi wyjaśnieniami Dyrektora z 30 września 2025 r. - przed podjęciem decyzji o przydzieleniu dofinansowania poszczególnym pracownikom – odbyła się konsultacja z radcą prawnym zatrudnionym w Ośrodku, a także „dokonano weryfikacji praktycznych wyjaśnień i komentarzy w dostępnych internetowych systemach informacji prawnej Lex i Legalis”. Ww. konsultacja odbyła się w formie ustnej – przekazane kontrolującemu materiały nie zawierały pisemnej opinii radcy prawnego. Jednostka nie występowała również z pisemnymi zapytaniami dot. zapisów w Programie do Wojewody Lubuskiego.

Zespół kontrolny przeanalizował komentarze w systemie LEX i zwrócił uwagę na jedno z zadanych tam pytań: „(...) czy dodatek motywacyjny należy się również pracownikom merytorycznym realizującym w całości zadania wynikające z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, tj. pracownikom zatrudnionym w OPS na stanowiskach innych niż koordynatorzy i asystenci rodziny, np. pracownicy wydający decyzje o naliczeniu odpłatności rodzicom biologicznym, rozliczający porozumienia pieczone, pedagogzy pracujący z rodzinami, psychologzy, pracownicy socjalni, kierownik działu pieczy itp.?”

14 sierpnia 2024 r. ekspert Paweł Mączyński udzielił w tej sprawie odpowiedzi: „(...) możliwość przyznania dodatku motywacyjnego dla osób wykonujących działania obsługowe i administracyjne – dotyczy wyłącznie osób zatrudnionych (...) w placówce opiekuńczo-wychowawczej, placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym, placówce wsparcia dziennego oraz ośrodka adopcyjnego. Ośrodek pomocy społecznej nie jest ww. ośrodkiem lub placówką, a więc pracownicy wydający decyzje o naliczeniu odpłatności rodzicom biologicznym, rozliczający porozumienia pieczone, pedagogzy pracujący z rodzinami, psychologzy, pracownicy socjalni, kierownik działu pieczy itp. – nie będą uprawnieni do otrzymania ww. dodatku na podstawie ww. uchwały. Nie wyklucza to jednak przyznania ww. dodatków dla ww. pracowników w oparciu o Program adresowany do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.”

Jak była mowa powyżej, w „Sprawozdaniu za 2024 r. – dot. Programu Rządowego na lata 2024-2027 – UCHWAŁA 63” MOPS w Zielonej Górze wskazał szereg stanowisk, które objął dofinansowaniem (obok koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej).

Było to łącznie 25 osób.

Na prośbę kontrolujących, jednostka przestała zakresy czynności, uprawnień i odpowiedzialności sporządzone dla 22 pracowników (3 pozostałe osoby nie posiadały tego dokumentu w wersji pisemnej).

Spośród tych pracowników 16 realizowało zadania z obszaru wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej lub wykonywało czynności o charakterze administracyjnym i obsługowym, związanym z realizacją obowiązków organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Ww. pracownicy byli zatrudnieni w dwóch działach: 9 osób w Dziale Opiekuńczo-Wychowawczym oraz 7 osób w Dziale Świadczeń w Pieczy Zastępczej).

Pozostałe 9 osób – zgodnie z pisemnym oświadczeniem Dyrektora z 30 września 2025 r. wykonywało zadania z obszaru wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na podstawie ustnego polecenia przełożonego. Spośród tych 9 osób – 6 posiadało pisemne zakresy czynności i dotyczyły one głównie zagadnień finansowych (4 osoby zatrudnione w Dziale Finansowym) oraz obowiązków administracyjno-biurowych (2 osoby z Działu Organizacyjnego) – bez wskazania przepisów konkretnej ustawy.

Co do 3 pozostałych pracowników, Dyrektor MOPS w Zielonej Górze wyjaśniła, że „zastępca dyrektora pełni swoje obowiązki w oparciu o zapisy w Regulaminie Organizacyjnym Ośrodka oraz ustne polecenia Dyrektora i Prezydenta Miasta.” Natomiast, dla dwóch pozostałych osób „nie sporządzono zakresu czynności na piśmie, ponieważ były to osoby zatrudnione do przyuczenia i wykonywały swoje obowiązki zlecane na bieżąco przez kierownika pod nadzorem doświadczonego pracownika (...) – w związku z powyższym nie miały samodzielnych zadań.”

Kontrolujący poprosili również o przykładowy zakres czynności opracowany dla koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Po przeprowadzonej analizie, stwierdzono, że obowiązki osób na innych stanowiskach, którym wypłacono dodatki, nie pokrywały się z zadaniami koordynatorów. Dlatego też nie było możliwe uznanie, że ktokolwiek spośród ww. pracowników, realizował w pełni czynności przypisane koordynatorowi.

Ponadto, trzeba zauważyć, że na bazie zapisów w Programie oraz zawartych w treści Wytycznych – nie istnieje możliwość przydzielenia dofinansowania pracownikom, wyłącznie w oparciu o ich zakresy czynności. Osoby te bowiem są zatrudnione na innych stanowiskach niż koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Sam ten fakt automatycznie je wyklucza z kręgu pracowników objętych Programem.

Jak podano w treści sprawozdania z realizacji Programu w 2024 r. – osoby objęte dofinansowaniem w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej (w części realizującej zadania powiatu), których stanowiska nie były wyszczególnione w Uchwale Nr 63, to: 4 kierowników, 6 pracowników socjalnych oraz 15 pracowników administracyjno-biurowych.

Z bardziej szczegółowego wyliczenia, przekazanego przez jednostkę w toku kontroli wynika, że dodatki w 2024 r. wypłacono:

- 5 osobom na stanowisku pomocy administracyjnej,
- 4 starszym pracownikom socjalnym,
- 2 referentom,
- 2 młodszym referentom,
- 2 inspektorom,
- 1 pracownikowi socjalnemu,
- 1 specjalście pracy socjalnej,
- 1 starszemu referentowi,

- 1 psychologowi/terapeucie,
- 1 osobie na stanowisku pomocy biurowej,
- 1 kierownikowi,
- 1 zastępcy kierownika,
- zastępcy dyrektora,
- głównemu specjalście,
- zastępcy głównego księgowego.

Rozbieżności w podziale stanowisk prawdopodobnie wynikają z faktu, że w formularzu sprawozdawczym, z braku miejsca, zestawiono pracowników w grupy w sposób bardziej ogólny.

Inna niespójność polega na tym, że na liście wypłat, przestanej przez MOPS 30 września 2025 r., przy jednej z osób (pracownik socjalny) widnieje informacja, że nie wypłacono jej żadnej kwoty w okresie 6 miesięcy – od lipca do grudnia 2024 r.

Kontrolujący zwrócili się o wyjaśnienie ww. faktu i 15 października 2025 r. otrzymali odpowiedź Dyrektora jednostki, cyt: „zgodnie z przyjętymi wytycznymi pracownik został zakwalifikowany do dodatku, ale z powodu usprawiedliwionej nieobecności w trakcie całego kontrolowanego okresu zostały jej wypłacone miesięczne dodatki w kwocie 0,00 zł”.

Oznacza to de facto, że osoba ta nie powinna być ujęta w sprawozdaniu, jak również znajdować się na liście wypłat.

W okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. wypłacono ostatecznie dodatki 24 pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze, poza – wskazanymi w Programie - koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej.

Akta kontroli, str. 1-145

WNIOSKI:

W wyniku przeprowadzonej kontroli doraźnej:

1. Stwierdzono nieprawidłowości w realizacji rządowego programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027”. Nieprawidłowość polega na tym, że w okresie od 1 lipca 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze wypłacił dofinansowania 24 pracownikom, niezgodnie z zapisami w ww. Programie.

Za powstałą nieprawidłowość odpowiedzialność ponosi Prezydent Miasta Zielona Góra, jako strona umowy, zawartej na realizację zadania oraz organ sprawujący nadzór nad działalnością Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzoną nieprawidłowość, na podstawie art.197d cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli, **zalecam:**

1. Odpowiednie rozliczenie środków z dotacji, przeznaczonej na realizację programu „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny

i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027" – zgodnie z Uchwałą Nr 63 i obowiązującą umową.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy (j.t. Dz.U. z 2025 r., poz. 49), jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest **zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.**

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Dyrektorowi jednostki kontrolowanej,
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej
Monika Mach

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Grażyna Jelska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej
Wirginia Puł-Sobania